

Cytologická laboratoř

Hvězdova 1073/33, 140 00 Praha 4

Laboratorní příručka

Vydání: 01

Výtisk č.:01

Počet stran: 6

Datum vydání: 18.8.2016

Datum účinnosti: 18.8.2016

Zrušovací ustanovení: /

	Zpracoval	Schválil
Jméno	Ing.Kristýna Chaloupková	RNDr. Ilona Mašterová,Csc.
Funkce	Manažer kvality	Vedoucí laboratoře
Podpis		
Datum	18.8.2016	18.8.2016

1 Úvod

Laboratorní příručka je informativní text pro spolupracující lékaře o poskytovaných vyšetřeních v naší laboratoři, o činnostech, která zajišťují platnost výsledků vyšetření.

2 Základní informace o laboratoři

Cytologická laboratoř vznikla v roce 1991 jako součást gynekologického oddělení Polikliniky Budějovická, roku 1993 byla privatizována MUDr. Petrem Lippertem společně s gynekologickou ordinací a profilovala se jako laboratoř zpracovávající vzorky z gynekologických ambulancí Polikliniky Budějovická a několika dalších gynekologů, spolupracujících s laboratoří externě. V roce 1996 se gynekologické oddělení MUDr. Lipperta (čítající v té době již několik gynekologických ordinací) přestěhovalo i s laboratoří na Pankrác, ulice Hvězdova. Roku 2003 se transformovalo na společnost s ručením omezeným s názvem ADC sanatorium s.r.o. Po smrti MUDr. Lipperta se Cytologická laboratoř stala součástí Polikliniky Anděl s.r.o. V současné době laboratoř sídlí v ulici Hvězdova 1073/33 Praha 4 Pankrác a poskytuje své služby gynekologickým ambulancím Polikliniky Anděl s.r.o. a několika dalším externím gynekologům.

3 Identifikace a umístění laboratoře

Název společnosti: **Poliklinika Anděl s.r.o.**
Sídlo: Karla Engliše 3221/2, Smíchov, 150 00 Praha 5
IČ: 27381200
Název laboratoře: **Cytologická laboratoř**
Adresa: Hvězdova 1073/33, 140 00 Praha 4

Vedoucí laboratoře: **RNDr. Ilona Mašterová CSc.**
Kontaktní telefon: **261224752-4**
Kontaktní email: laborator@andelpoliklinika.cz

4 Nabízené služby

Laboratoř se specializuje na cytologickou diagnostiku (onkologická i funkční cytologie).

Související služby:

- konzultace týkající se postupu odběru a fixace cytologického materiálu,
- interpretace cytologických výsledků
- transport materiálu a výsledků v pravidelných intervalech
- dodávky materiálu pro odběr, identifikaci a fixaci (cytologické průvodky, podložní skla, fixační roztoky, endobrushe)

5 Provozní doba laboratoře

Pondělí	7:00 - 15:30
Úterý	7:00 - 15:30
Středa	7:00 - 15:30
Čtvrtek	7:00 – 15:30
Pátek	7:00 – 13:30

Provozní doba začíná v 7:00 sběrem vzorků v gynekologických ordinacích ve 4. patře na adrese Hvězdova 1073/33, 140 00 Praha 4.

6 Požadavky laboratoře na odebíraný materiál a žádanky o vyšetření

6.1 Požadavky na vstupní materiál

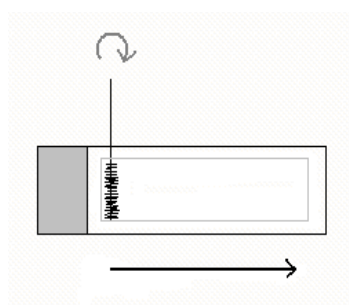
➤ Nátěry na skle – fixace cytofixativem.

Cytologické nátěry převážně z čípku děložního se provádí klinickým lékařem dle daných pravidel techniky stěru z příslušného orgánu kartáčkem, dřevěnou nebo plastovou špachtlí (Aerova) nebo vatovou štětičkou. Takto získaná buněčná populace se přenáší na podložní sklo, které je:

- jednoznačně označeno v souladu se žádankou (identifikačním číslem, které je tvořeno pořadovým číslem a písmenem přiděleným laboratoří ev. jménem nebo rodným číslem pacientky)
- cytologický nátěr na podložním skle je ihned fixován postříkáním cytofixativem.
- podložní sklíčka s fixovaným nátěrem se ukládají do přepravních krabiček a uchovávají se před dodáním do laboratoře při **běžné pokojové teplotě**.
- přepravní krabičky, cytofixativa, kartáčky, cytologické průvodky i podložní skla jsou na požádání dodávána laboratoří.

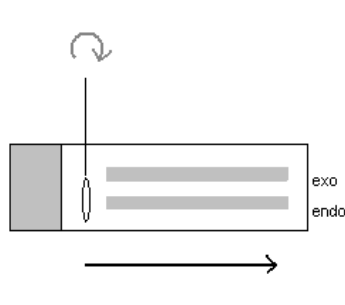
6.2 Zásady pro odběr biologického materiálu – příprava pacienta

- odběr cytologického vzorku provádí lékař gynekolog nejlépe v polovině menstruačního cyklu
- doporučujeme setření čípku od hlenu tamponem, který je navlhčen ve fyziologickém roztoku, aby bylo dobře vidět na rozsah léze a transformační zónu
- je nutné provést odběr buněk jak z exocervixu tak endocervixu.
- odběr lze provést kartáčkem, utaženou vatovou štětičkou nebo špachtlí na čisté, číslem a identifikační značkou gynekologa označené sklo
- kartáčkem nebo štětičkou nanášíme buňky na sklo šetrným valivým otáčením a to jen v jednom směru - nikdy se nevracíme zpět, protože by došlo k překrytí původního nátěru!
- nátěr neprovádíme do matované části skla nebo čísla /zde nelze prohlížet/

směr valivého otáčení

správný nátěr cytologie brushem

směr valivého otáčení

správný nátěr cytologie štětičkou

6.3 Chyby při odběru

- špatná fixace: nátěr nesmí pro druh našeho barvení /PAP/ oschnout! buňky se deformují, špatně barví – nátěr nelze hodnotit
- tlustý nátěr: buňky se překrývají, přebarvují – nátěr nelze hodnotit
- nátěr je silně překrytý hlenem, leukocyty či krví – buňky jsou maskovány-nátěr nelze hodnotit.
- zhmožděné „pomuchlané“ buňky – nátěr na sklo byl proveden silou, nešetrně

Pozor! Nešetrný odběr kartáčkem v endocervixu způsobuje krvácení – to potom může zkreslovat hodnocení preparátu!

6.4 Nedostatky materiálu

- Materiál bez žádanky

Pokud přijde materiál bez žádanky, podle údaje na skle laborantka zjistí oddělení, které materiál zaslalo a po telefonické domluvě zařídí dodání žádanky.

- Žádanka bez materiálu

Stejný postup jako je u materiálu bez žádanky.

- Špatné označení vzorku - neodpovídá žádanka s materiálem.

Situace se řeší s odesílajícím gynekologem telefonicky nebo osobně, je-li možno údaje opravit a žádanku se sklem jednoznačně identifikovat, vzorek se dále zpracuje. Není-li to možné, je vyšetření odmítnuto a zadavatele je neprodleně telefonicky informován.

Nedostatky a chyby jsou evidovány v sešitu „Kniha neshod na příjmu a odmítnuté vzorky“, pokud mohou ovlivnit interpretaci výsledku, jsou vždy uvedeny i na výsledku vyšetření.

6.5 Odmítnutí materiálu

Důvodem k odmítnutí vzorků je např.:

- nejasná identifikace jednotlivých vzorků
- mechanicky poškozené zkumavky s materiálem
- chybějící žádanka nebo žádanky s neúplnými údaji

Vzorky, které jsou odmítnuty, jsou evidovány v sešitu Kniha neshod na příjmu a odmítnuté vzorky.

6.6 Požadavky na vyplnění žádanky o vyšetření

Žádanku je možné získat na internetu: www.andelpoliklinika.cz

V laboratoři jsou přijímány i jiné žádanky zadávajících lékařů, tyto žádanky musí obsahovat min. následující údaje:

- kód pojišťovny pacientky

- číslo pojištěnce (rodné číslo, číslo pojistky u cizinců), u azylantů též číslo povolení k pobytu
- jméno a příjmení pojištěnce (pacientky)
- klinickou diagnózu dle MKNO
- číslo a přidělené písmeno nebo jinou identifikaci preparátu
- předchozí cytologické a histologické vyšetření (je-li známo)
- věk pojištěnce, pokud není jednoznačně určen jeho číslem
- datum odběru vzorku
- jednoznačná identifikace žadatele o vyšetření (podpis a razítko, které musí obsahovat jméno odesílajícího lékaře, IČP, IČZ, odbornost)
- kontakt na žadatele o vyšetření (adresa, telefon nebo jiné spojení)
- Za důležité klinické údaje jsou považovány:
  - lokalizace stěru
  - PM (poslední menstruace)
  - IUD (intrauterinní tělísko)
  - HAK (hormonální antikoncepce)
  - HRT (hormonální terapie)
  - Aktinoterapie, chemoterapie
  - gravidita
  - prodělané diagnostické a terapeutické operační výkony ve vyšetřované oblasti

6.7 Požadavky na urgentní vyšetření

V laboratoři nejsou vzorky zpracovávány v klasickém statim režimu, což vyplývá z charakteru zde prováděných vyšetření.

Požadavek na rychlé zpracování materiálu po dohodě se zadávajícími lékaři je označen na průvodním listu (průvodce) „STATIM“. Nejedná se však o „statim“ z pohledu pojišťovny, ale pouze o urgenci výsledku vyšetření.

Výsledky těchto vyšetření jsou zadávajícímu lékaři sděleny telefonicky ihned po jejich ukončení a písemně po uzavření celé výsledkové zprávy.

6.8 Ústní a dodatečné požadavky na vyšetření

Laboratoř neakceptuje ústní požadavky. Dodatečné požadavky jsou v případě našeho specializovaného vyšetření nerelevantní.

7 Podmínky pro dopravu vzorků včetně požadavků na zacházení

- Vzorky jsou přepravovány v boxech fixovány na sklíčkách.
- Teplota při přepravě: bez požadavku
- Čas přepravy: bez požadavku

8 Skladování vzorků po vyšetření

Preparáty na cytologický screening jsou archivovány po dobu 5 let, žádanky minimálně 10 let.

9 Výsledkové zprávy a doba odezvy laboratoře

Výsledkové zprávy jsou tištěny ze systému Smart MEDIX a distribuovány buď řidičem svozu nebo poštou. Elektronická forma výsledků je možná po dohodě. Doba odezvy laboratoře je stanovena na max.10 dní.

10 Zásady laboratoře na ochranu osobních informací

V laboratoři je se všemi daty pacientů nakládáno jako s důvěrnými a jsou dodržovány následující zásady a pravidla:

- 1) Prostory laboratoře, ve kterých se mohou nalézat informace o pacientech, nejsou cizím osobám volně přístupné.
- 2) Ukládání dokumentů probíhá v zajištěných prostorách laboratoře. Po uplynutí doby uložení je dokumentace skartována.
- 3) Počítače - jsou umístěny v prostorách laboratoře. Přístup k záznamům v počítačích je omezen na určené osoby, které mají přiděleny přístupová práva a hesla. Data jsou zálohována.
- 4) Všichni pracovníci laboratoře podepsali prohlášení o mlčenlivosti. Externí pracovníci zajišťující služby pro laboratoř v prostorách laboratoře se zavazují k udržování důvěrnosti rovněž svým podpisem.
- 5) Ochrana utajovaných informací - informace o pacientech, vyplněné v průvodkách k vyšetření jsou také uloženy v počítačích laboratoře, kam mají přístup pouze oprávněné osoby. Průvodky (průvodní listy) v papírové podobě jsou ukládány v laboratoři a zabezpečeny proti neoprávněnému užití a manipulaci.
- 6) Dodatečné kopie výsledků mohou být pořizovány jen se souhlasem vedoucí laboratoře na základě požadavku zadávajícího lékaře.
- 7) Kontrola dodržování těchto postupů je operativně prováděna manažerem kvality a plánovaně při interních auditech kvality a přezkoumávání SMK.

11 Vyřizování stížností v laboratoři

Laboratoř reaguje na všechny stížnosti ať již podané písemně (ve formě listinné, nebo elektronické) nebo ústně (osobně, či telefonicky). Pro podání stížnosti využijte kontakty uvedené v části 3 Identifikace a umístění laboratoře.

Stížnosti, které jsou anonymní, se považují za podněty pro kontrolu stěžované činnosti.